

Presenting a Model of Virtual Social Networks Addiction Based on Attachment Styles with Mediating Role of Perceived Social Support in Female High School Students

Sepideh Talebzadeh ¹ , Hasan Ahadi ² , Mastooreh Sedaghat ³ , Javad Khalatbari ⁴ ,
Taher Tizdast ⁴

1. PhD Student, Department of Psychology, UAE Branch, Islamic Azad University, Dubai, United Arab Emirates

2. Department of Psychology, UAE Branch, Islamic Azad University, Dubai, United Arab Emirates

3. Department of Psychology, South Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

4. Department of Psychology, Tonekabon Branch, Islamic Azad University, Tonekabon, Iran

Corresponding Author: Hasan Ahadi

E-mail: drahad5@kia.ac.ir

Received: 13 October 2023

Revised: 17 November 2023

Accepted: 01 December 2023

Published Online: 1 October 2025

Citation: Talebzadeh, S., Ahadi, H., Sedaghat, M., Khalatbari, J., & Tizdast, T. (2025). Presenting a Model of Virtual Social Networks Addiction Based on Attachment Styles with Mediating Role of Perceived Social Support in Female High School Students. *Journal of Modern Psychological Researches*, 20(79), 192-205. doi: [10.22034/jmpr.2023.58815.5888](https://doi.org/10.22034/jmpr.2023.58815.5888)

EXTENDED ABSTRACT

Introduction: New communication technologies have gradually taken over a large part of daily life, particularly for adolescents (Lozano-Blasco et al., 2022). These technologies facilitate access to mobile-based social networks (Atroszko et al., 2022), allowing people, especially students, to connect with their friends (Atroszko et al., 2022). Over the past two decades, there has been a growing interest in the impact of Internet and social media use, both at the individual and societal levels. As of January 2021, more than 4.5 billion people worldwide were using the Internet and cyberspace (Moretta et al., 2022). Therefore, it is not surprising that significant attention has been paid to the use of the Internet and social networks—including how, to what extent, why, and with what consequences (López-Gil et al., 2023). A key area of growing concern is social media addiction and its classification as a true addiction (Flego et al., 2023). Social networks have become the most popular tool for communicating and exchanging information, which has led to addiction to this medium (Aparicio-Martínez et al., 2020).

Given these trends, it is important to identify the factors that affect addiction to virtual social networks. One such variable that plays an important predictive role is attachment style (Toqeer et al., 2021; Demircioğlu & Göncü Köse, 2021; Gori et al., 2023). Bowlby and Mary Ainsworth attachment theories are widely used approaches to understanding attachment as well as emotional alexithymia in individuals, and these frameworks have also been used several times to explain social media addiction (Toqeer et al., 2021). Research has shown a significant relationship between fearful attachment, rejection sensitivity, and psychosis with social media addiction (Demircioğlu & Göncü Köse, 2021).

In addition, attachment styles can be associated with perceived social support; people with a more insecure attachment tend to have fewer social relationships and therefore experience more loneliness (Suri et al., 2019). Regarding the relationship between attachment styles and perceived social support, research indicates that while some forms of insecure attachment are positively related to seeking help for distress, individuals with an avoidant insecure attachment style tend to deny their distress and are unwilling to seek help. For this reason, avoidant individuals perceive less social support, which negatively contributes to their experience of distress (Vogel et al., 2005).

Based on this literature, there appears to be a relationship between attachment styles, perceived social support, and addiction to social networks. However, a comprehensive study that evaluates these variables together within a single model has not been conducted to date, either internationally or within the country. Therefore, this study aimed to answer the question of whether social support plays a mediating role in the relationship between attachment styles and social media addiction in high school students.

Method: This applied research used a correlational design with structural equation modeling. The statistical population included all female high school students in Karaj city during the 2022-2023 academic year. The sample size of 400 students was selected using convenience sampling (online method) based on guidelines from Kline (e.g., Kline, 2015) for structural equation modeling. Data collection tools included the Social Networking Addiction Scale (SNAS), the Revised Adult Attachment Scale (RAAS), and the Multidimensional Perceived Social Support Scale (MSPSS). Inclusion criteria were: high school education, an age range of 14 to 18 years, and no self-reported psychological disorders. Exclusion criteria included incomplete questionnaire responses, substance abuse, and tobacco use. Statistical analysis of the data was performed using AMOS-24 software.

Results: The results showed that secure attachment style ($\beta = -.62, p < 0.05$), avoidant insecure attachment style ($\beta = .37, p < 0.05$), and anxious insecure attachment style ($\beta = .31, p < 0.05$) all have a significant direct effect on addiction to virtual social networks. Furthermore, perceived social support ($\beta = -.36, p < 0.05$) had a significant direct effect on virtual social network addiction. It was also found to play a significant mediating role in the relationship between attachment styles and virtual social network addiction. The proposed model had an acceptable fit to the data (RMSEA = 0.066), and the analyses revealed that 83% of the variance in virtual social network addiction was explained by the model.

Table 1: Fit Indicators of the Research Model

Measure	Threshold	acceptable value
CMIN/DF	1.455	<3
Sig	0/001	-
RMSEA	0.066	<0.08
PCLOSE	0.001	>0.90
CFI	0.960	>0.90
AGFI	0.980	>0.90
PCFI	0.641	>0.60
PNFI	0.616	>0.60
IFI	0.966	>0.90
GFI	0.941	>0.90
NFI	0.945	>0.90

In this study, the parameter estimation method was the Maximum Likelihood Estimation (MLE). Based on the results, the fit indices were all favorable, and the root mean square error of approximation (RMSEA) index was below the 0.08 threshold. The RMSEA value was 0.066 and the SRMR value was 0.033. Therefore, it can be concluded that the model has a very good and appropriate fit with the data. Additionally, the 95% confidence interval for the RMSEA index is between 0.047 and 0.057, which indicates the optimal state of the model fit.

Discussion: In explaining the results, it can be said that avoidant individuals tend to divert attention from both negative and positive attachment-related information, such as emotional content, words, or images related to closeness and separation. Avoidant individuals have negative representations of attachment figures that are considered threatening if they need closeness and support (Vertica and Willimir, 2012). Therefore, students with high avoidant attachment scores typically require greater independence and emotional distance from others to feel comfortable. This distancing behavior, driven by their attachment style, results in reduced social contact and a subsequent loss of perceived social support. As a result, attachment styles affect the way people experience social support, with

avoidantly attached individuals reporting less availability of supportive figures and less satisfaction in social interactions. When individuals need support, avoidant attachment is associated with feelings of discomfort and the suppression of support-seeking behaviors, meaning avoidantly attached people are less likely to receive social support from others. Therefore, when an individual does not receive the necessary social support from others, they tend to seek virtual social support from others. As everyone fundamentally needs social support, they maintain online relationships through the use of smartphones or virtual social networks to meet these unmet needs. Therefore, a student who constantly accesses virtual social networks via a smartphone becomes more immersed in virtual life and forgets about the physical world around them, a behavior that may lead to addiction to virtual social networks. This is why perceived social support can play a mediating role in the relationship between insecure avoidant attachment style and virtual social network addiction.

Despite the strengths of this study, such as examining mediating processes and the direction of direct and indirect effects, the results of this study should be interpreted with some limitations in mind. First, the present study used self-report scales and questionnaires. Another important limitation was the lack of detailed demographic knowledge about the sample, which consisted of female high school students (14-18 years old) in Karaj city. Because this study only specified age and academic year as demographic characteristics, the scope of the population in the present study may raise questions about the generalizability of the study findings. The limitations of this study are mainly related to its cross-sectional nature. Data collection was a one-time event, and as a result, the data lack temporal depth, while scores can easily change significantly from one year to the next and even within the same academic year depending on personal circumstances. Furthermore, the sample was not representative in terms of school type, student socioeconomic status, or specific social/cultural environments, which poses a further limitation on the generalizability of the findings. Future studies should identify more demographic characteristics of students, such as family circumstances, geographic location, and family socioeconomic status, to determine how this might affect the results of such studies.

KEYWORDS

virtual social networks addiction, attachment styles, perceived social support

فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناختی

ارائه مدل اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس سبک‌های دلبستگی با نقش میانجی حمایت اجتماعی ادراک شده در دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه

سپیده طالب زاده^۱ ID، حسن احدی^۲ ID ✉، مستوره صداقت^۳ ID، جواد خلعتبری^۴ ID، طاهر تیزدست^۴ ID

۱. دانشجوی دکتری تخصصی، گروه روان‌شناسی، واحد امارات، دانشگاه آزاد اسلامی، دبی، امارات متحده عربی
۲. گروه روان‌شناسی، واحد امارات، دانشگاه آزاد اسلامی، دبی، امارات متحده عربی
۳. گروه روان‌شناسی، واحد تهران جنوب، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۴. گروه روان‌شناسی، واحد تنکابن، دانشگاه آزاد اسلامی، تنکابن، ایران

استناددهی: طالب زاده، سپیده، احدی، حسن، صداقت، مستوره، خلعتبری، جواد و تیزدست، طاهر. (۱۴۰۴). ارائه مدل اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس سبک‌های دلبستگی با نقش میانجی حمایت اجتماعی ادراک شده در دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه. *فصلنامه پژوهش‌های نوین روانشناختی*، ۲۰(۷۹)، ۱۹۲-۲۰۵. doi: [10.22034/jmpr.2023.58815.5888](https://doi.org/10.22034/jmpr.2023.58815.5888)

* مقاله مستخرج از رساله دکتری سپیده طالب زاده است.

نویسنده مسئول: حسن احدی

رایانامه: drahadi5@kiau.ac.ir

تاریخ دریافت: ۲۱ مهر ۱۴۰۲

تاریخ بازنگری: ۲۶ آبان ۱۴۰۲

تاریخ پذیرش: ۱۰ آذر ۱۴۰۲

تاریخ انتشار آنلاین: ۹ مهر ۱۴۰۴

چکیده

مشخصات مقاله

هدف از پژوهش حاضر بررسی ارائه مدل اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس سبک‌های دلبستگی با نقش میانجی حمایت اجتماعی ادراک شده در دانش‌آموزان دختر دوره دوم متوسطه بود. پژوهش از نوع کاربردی و روش پژوهش همبستگی به شیوه مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه اول و دوم شهر کرج در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند. حجم نمونه بر اساس مدل کلین و با روش نمونه‌گیری در دسترس (شیوه آنلاین) ۴۰۰ نفر انتخاب شد. ابزار گردآوری داده‌های پژوهش شامل پرسشنامه اعتیاد شبکه‌های اجتماعی (SNAS)، مقیاس تجدیدنظر شده سبک‌های دلبستگی بزرگسالان (RAAS) و مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده (MSPSS) بود. تحلیل آماری داده‌ها با استفاده از نرم افزار AMOS ویرایش ۲۴ انجام گرفت. یافته‌های پژوهش نشان داد که دلبستگی ایمن ($\beta = -0/62$ و $p < 0/05$)، دلبستگی دوسوگرا ($\beta = 0/37$ و $p < 0/05$)، دلبستگی اجتنابی ($\beta = 0/31$ و $p < 0/05$) و بر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی دارای اثر مستقیم معنادار بود. در نهایت حمایت اجتماعی ادراک شده بر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی ($\beta = -0/36$ و $p < 0/05$) دارای اثر مستقیم و معنادار بود و توانست در رابطه بین سبک‌های دلبستگی با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی نقش میانجی معنادار ایفا کند. همچنین مدل نهایی پژوهش از برازش مطلوبی برخوردار بود ($RMSEA = 0/066$ و $p < 0/05$) و ۸۳ درصد اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی تبیین می‌شود. می‌توان نتیجه‌گیری کرد که با توجه به نقش میانجی معنادار حمایت اجتماعی ادراک شده، می‌توان با به کارگیری مداخلات موثر همانند آموزش حمایت اجتماعی و مداخلات دلبستگی محور از بروز اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه کاست.

کلیدواژه‌ها:

اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی، سبک‌های دلبستگی، حمایت اجتماعی ادراک شده

مقدمه

فناوری‌های نوین ارتباطی به تدریج قسمت زیادی از زندگی روزانه افراد به خصوص نوجوانان را به خود اختصاص داده است (لازانو-بلاسکو^۱ و همکاران، ۲۰۲۲) و دسترسی افراد به شبکه‌های اجتماعی مبتنی بر موبایل^۲ را تسهیل کرده (آتروسکو^۳ و همکاران، ۲۰۲۲) و باعث می‌شود که افراد به ویژه دانش‌آموزان با کمک آن با دوستان خود ارتباط برقرار کنند (کوچلر^۴ و همکاران، ۲۰۲۲). در طول دو دهه گذشته، علاقه فزاینده‌ای به تأثیر استفاده از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی، هم در سطوح فردی و هم در سطح اجتماعی وجود داشته است. تا ژانویه ۲۰۲۱، بیش از ۴/۵ میلیارد نفر در سراسر جهان از اینترنت و فضای مجازی استفاده می‌کردند (مورتا^۵ و همکاران، ۲۰۲۲). بنابراین، جای تعجب نیست که توجه زیادی به نحوه، میزان، چرایی و پیامدهای استفاده افراد از اینترنت و شبکه‌های اجتماعی شده است (لوپز-گیل^۶ و همکاران، ۲۰۲۳) و نکته مهم این است که نگرانی فزاینده‌ای در مورد اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی^۷ و اینکه آیا این یک اعتیاد است وجود دارد (فلگو^۸ و همکاران، ۲۰۲۳). شبکه‌های اجتماعی به محبوب‌ترین ابزار برای برقراری ارتباط و تبادل اطلاعات تبدیل شده‌اند که منجر به اعتیاد به این رسانه شده است (آپاریسیو-مارتینز^۹ و همکاران، ۲۰۲۰).

بر اساس آنچه گفته شد شناسایی عوامل موثر بر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی اهمیت دارد و یکی از این متغیرها که نقش مهمی بر پیش‌بینی اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی دارد سبک‌های دلبستگی^{۱۰} است (توکر^{۱۱} و همکاران، ۲۰۲۱؛ دمیرسیوگلو و گونسو کوسه^{۱۲}، ۲۰۲۱؛ گوری^{۱۳} و همکاران، ۲۰۲۳). نظریه‌های دلبستگی بالبی^{۱۴} و آینثورث^{۱۵} رویکردهای کاربردی گسترده‌ای برای درک دلبستگی و همچنین ناگویی هیجانی در افراد هستند و این چارچوب‌ها همچنین چندین بار برای توضیح اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی استفاده شده‌اند (توکر و همکاران، ۲۰۲۱) به طوری که بر اساس تحقیقات نشان داده‌اند که ارتباط بین دلبستگی ترسناک^{۱۶}، حساسیت طرد^{۱۷} و روان‌پریشی با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی معنی‌دار بوده است (دمیرسیوگلو و گونسو کوسه، ۲۰۲۱). همچنین تحقیقات نشان داده است که یک اثر کلی مثبت و معنادار در ارتباط بین الگوهای دلبستگی دل‌مشغول^{۱۸} و ترسناک و استفاده مشکل‌ساز از شبکه‌های اجتماعی ظاهر شده است (گوری و همکاران، ۲۰۲۳). همچنین می‌توان گفت افرادی که از دلبستگی ناایمن رنج می‌برند، در هنگام استفاده از رسانه‌های اجتماعی

مجازی افراط بیشتری کرده و وابستگی در آنها به فضای مجازی شدت بیشتری دارد (مارینو^{۱۹} و همکاران، ۲۰۱۹).

در تبیین اینکه سبک‌های دلبستگی بر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی نقش دارند می‌توان گفت که ویژگی‌های اصلی دلبستگی ایمن شامل خودباوری زیاد، لذت بردن از روابط صمیمانه، جستجوی حمایت اجتماعی و توانایی به اشتراک گذاشتن احساسات با دیگران است. فردی که این توانمندی‌ها را داشته باشد روابط رودررو و مستقیم را به وقت گذرانی در فضای مجازی و سرگرمی افراط گونه با آن ترجیح می‌دهد. از طرف دیگر از دیدگاه بالبی، افرادی که در گذشته والدینی پاسخگو و حساس داشته‌اند به دیگران اعتماد می‌کنند و همچنین خود را ارزشمند می‌دانند و بنابراین مدل درون‌کاری مثبتی از خود و دیگران تشکیل می‌دهند و همین مدل درون‌کاری مثبت است که سبب ایجاد دلبستگی آنان می‌شود و این دلبستگی ایمن خود زمینه ساز بسیاری از خصوصیات مثبت روانی در افراد و دوری از اختلالاتی چون اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی می‌شود (عربی و همکاران، ۱۴۰۰). سایر تحقیقات نیز نقش سبک‌های دلبستگی بر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی (موناسیس^{۲۰} و همکاران، ۲۰۱۷) را تایید کرده و نشان داده‌اند که اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی می‌تواند منجر به اختلال روانی و اجتماعی شدید شود و افرادی که سبک دلبستگی اضطرابی و ناایمنی دارند گرایش بیشتری به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی دارند (موستی^{۲۱} و همکاران، ۲۰۲۲؛ رینر^{۲۲} و همکاران، ۲۰۱۷؛ بلکول^{۲۳} و همکاران، ۲۰۱۷).

بر اساس آنچه گفته شد اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی یک موضوع مهم در بین دانش‌آموزان است زیرا شیوع بالای آن با مشکلات تحصیلی دانش‌آموزان مرتبط است (آستاتکی^{۲۴} و همکاران، ۲۰۲۳؛ آیدین و کاس^{۲۵}، ۲۰۲۳). علی‌رغم اینکه تحقیقات عوامل موثر بر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در دانش‌آموزان را بررسی کرده‌اند، و نقش سبک‌های دلبستگی (اموناسیس و همکاران، ۲۰۱۷؛ موستی و همکاران، ۲۰۲۲؛ رینر و همکاران، ۲۰۱۷؛ بلکول و همکاران، ۲۰۱۷) و حمایت اجتماعی ادراک شده (کریمی ربانی و مومنی، ۱۳۹۴؛ شی و همکاران، ۲۰۲۳؛ کایا و همکاران، ۲۰۲۳) را نشان داده‌اند. افزون بر این، سبک‌های دلبستگی می‌تواند با حمایت اجمالی ادراک شده در ارتباط باشد و افرادی که دلبستگی ناایمن‌تری را دارند، کمتر با دیگران رابطه اجتماعی برقرار می‌کنند و به همین دلیل احساس تنهایی بیشتری را تجربه می‌کنند (سوری^{۲۶} و همکاران، ۲۰۱۹). همچنین در ارتباط بین سبک‌های دلبستگی و حمایت اجتماعی ادراک شده می‌توان گفت که دلبستگی ناایمن در افراد رابطه مثبتی با اعتراف پریشانی و کمک طلبی دارد،

14. Bowlby
15. Mary Ainsworth
16. fearful attachment
17. rejection sensitivity
18. preoccupied
19. Marino
20. Monacis
21. Musetti
22. Reiner
23. Blackwell
24. Astatke
25. Aydin & Kuş
26. Suri

1. Lozano-Blasco
2. mobile based on social networks
3. Atrousko
4. Kuchler
5. Moretta
6. López-Gil
7. social networking sites addiction
8. Flego
9. Aparicio-Martínez
10. attachment styles
11. Toqeer
12. Demircioğlu & Göncü Köse
13. Gori

داخل از کشور انجام نشده است. لذا در این پژوهش به این سوال پاسخ داده خواهد شد که آیا حمایت اجتماعی در رابطه بین سبک‌های دلبستگی در دانش‌آموزان دوره متوسطه نقش میانجی دارد؟

روش

این پژوهش از نوع کاربردی و روش پژوهش همبستگی به شیوه مدل‌یابی معادلات ساختاری بود. جامعه آماری دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه اول و دوم (۱۴ تا ۱۸ ساله) شهر کرج در سال تحصیلی ۱۴۰۳-۱۴۰۲ بودند. با وجود آنکه در مورد حجم نمونه لازم برای تحلیل عاملی و مدل‌یابی معادلات ساختاری توافق کلی وجود ندارد، اما به اعتقاد کلاین^۵ (۲۰۲۳) حداقل حجم نمونه لازم ۲۰۰ می‌باشد. بنابراین، در پژوهش حاضر بر مبنای پیشنهاد کلاین و با احتساب احتمال ریزش برخی پاسخنامه‌ها حجم نمونه ۴۰۰ نفر انتخاب شد. تحصیل در مقطع متوسطه، دامنه سنی ۱۴ تا ۱۸ سال و نداشتن اختلالات روانشناختی به گزارش خود فرد از ملاک‌های ورود بود و ناقص بودن پاسخنامه سوالات پرسشنامه، سوءمصرف مواد و دخانیات از ملاک‌های خروج از پژوهش بود. در سطح توصیفی جهت سنجش متغیرهای پژوهش از میانگین و انحراف معیار استفاده شد. در سطح استنباطی جهت بررسی روابط بین متغیرها از ضریب همبستگی پیرسون و مدل‌یابی معادلات ساختاری^۶ بود. نرم افزار تحلیل داده‌ها برنامه AMOS و ویرایش ۲۴ بود.

ابزارهای پژوهش

پرسشنامه اعتیاد شبکه‌های اجتماعی^۷ (SNAS) گریفیث^۸ (۲۰۰۵): این آزمون شامل ۲۱ سوال و ۶ خرده مقیاس برجستگی^۹ با سوالات ۱، ۲، ۳ و ۴؛ تغییر خلق^{۱۰} با سوالات ۵، ۶ و ۷؛ تحمل^{۱۱} با سوالات ۸، ۹ و ۱۰؛ نشانه‌های کناره‌گیری^{۱۲} با سوالات ۱۱، ۱۲، ۱۳ و ۱۴؛ تعارض^{۱۳} با سوالات ۱۵، ۱۶ و ۱۸؛ بازگشت^{۱۴} با سوالات ۱۸، ۱۹، ۲۰ و ۲۱ را اندازه‌گیری می‌کند (شه‌نواز و رحمان^{۱۵}، ۲۰۲۰). هر سوال در یک طیف لیکرت از ۱ تا ۵ نمره‌گذاری می‌شود. سوالات به ترتیب زیر نمره‌گذاری می‌شوند، به این صورت که به گزینه «به ندرت» نمره ۱، «گاه‌گاهی» نمره ۲، «غالباً» نمره ۳، «به‌کرات» نمره ۴ و «همیشه» نمره ۵ تعلق می‌گیرد. در یک پژوهش ویژگی‌های روانسنجی آن را بررسی کرده‌اند و روایی مقیاس با روش تحلیل عاملی بررسی و مقادیر نسبت کای اسکور^{۱۶} به درجه آزادی X^2/d ، شاخص نیکویی برازش تعدیل شده یا انطباقی (AGFI)، شاخص برازش مقایسه‌ای (CFI) و خطای ریشه‌ی مجذور میانگین تقریب^{۱۶} (RMSEA) به ترتیب ۰/۹۰۰، ۰/۹۳۰ و ۰/۰۷۰ به دست آمده است و روایی همگرایی آن نیز بررسی و ضرایب شاخص میانگین واریانس استخراج شده (AVE)^{۱۷} برای برجستگی

اما برعکس، افراد مبتلا به دلبستگی ناایمن اجتنابی پریشانی خود را انکار می‌کنند و تمایلی به کمک گرفتن ندارد، به همین دلیل دلبستگی ناایمن حمایت اجتماعی ادراک شده کمتری را درک می‌کنند، که به طور منفی به تجربه پریشانی آنها کمک می‌کند (وگل و وی^۱، ۲۰۰۵).

بر اساس آنچه گفته شد، این ادبیات تحقیقاتی نشان داده است که بین سبک‌های دلبستگی و حمایت اجتماعی ادراک شده و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی رابطه وجود دارد. اما مطالعات کمی مکانیسم‌های میانجی تاثیرگذار در روابط عوامل اثرگذار با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را بررسی کرده‌اند که در این پژوهش به نقش میانجی حمایت اجتماعی ادراک شده^۲ در رابطه بین سبک‌های دلبستگی با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی پرداخته شده است. بر اساس پیشینه پژوهش حمایت اجتماعی می‌تواند استفاده از شبکه‌های اجتماعی را به طور معنادار تبیین کند؛ به طوری که نتیجه یک تحقیق نشان داده است که واریانس مربوط به استفاده از شبکه‌های اجتماعی به وسیله حمایت اجتماعی از سوی دوستان (کریمی ربانی و مومنی، ۱۳۹۴) و همچنین توسط مهارت‌های اجتماعی تبیین می‌شود (شی^۳ و همکاران، ۲۰۲۳). همچنین یک پژوهش دیگر نشان داده است که حمایت اجتماعی ادراک شده به طور معناداری با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی همبستگی مثبت و معنادار دارد و حمایت اجتماعی ادراک شده به طور معنی‌داری اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را پیش‌بینی می‌کند (کایا^۴ و همکاران، ۲۰۲۳).

در باب اهمیت و ضرورت کاربردی پژوهش می‌توان گفت که با توجه به این مشکلات، انجام یک پژوهش برای شناسایی عوامل موثر بر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی ضرورت دارد. انجام این پژوهش می‌تواند به شناخت عوامل موثر بر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در دانش‌آموزان منجر شود و نتایج آن برای مسئولان سازمان آموزش و پرورش و مدارس متوسطه دارای کاربرد و تلویحاتی مهمی است که از نتایج این پژوهش در برنامه‌ریزی‌های خود در جهت کاهش پیامدهای ناشی از اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در دانش‌آموزان استفاده کنند و بر نقش عوامل اجتماعی و تحولی توجه ویژه‌ای داشته باشند. در صورتی که چنین تحقیقاتی انجام نشود نمی‌توان عوامل موثر بر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی را شناخت و این عدم شناخت می‌تواند تاثیرات منفی بر برنامه‌ریزی‌ها، سیاست‌گذاری‌ها و حتی برنامه‌های پیشگیری محور بر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی داشته باشد. لذا انجام این پژوهش دارای اهمیت و ضرورت پژوهشی فراوانی است. بنابراین با توجه به آنچه گفته شد، سبک‌های دلبستگی می‌توانند با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در ارتباط باشند. اما پژوهشی که به ارزیابی جامعی از متغیرهای نامبرده به صورت یکجا و در قالب مدل پرداخته باشد مبتنی بر جستجوهای نگارنده چه در خارج یا

10. mood modification
11. tolerance
12. withdrawal
13. conflict
14. relapse
15. Shahnawaz & Rehman
16. root mean square error of approximation (RMSEA)
17. Average Variance Extracted

1. Vogel & Wei
2. perceived social support
3. She
4. Kaya
5. Kline
6. structural equation model (SEM)
7. Social Networking Addiction Scale (SNAS)
8. Griffiths
9. salience

۰/۸۸ و برای خرده مقیاس خانواده ۰/۸۷، دوستان ۰/۸۵ و دیگران ۰/۹۱ گزارش شده است و ضریب بازآزمایی بررسی و ضریب همبستگی برای کل مقیاس ۰/۸۵ و ضریب همبستگی برای خرده مقیاس‌های خانواده ۰/۸۵، دوستان ۰/۷۵ و دیگران ۰/۷۲ و معنادار در سطح ۰/۰۱ به دست آورده‌اند (زیمت و همکاران، ۱۹۸۸). برای بررسی پایایی مقیاس از آلفای کرونباخ استفاده شده است که ضریب کل سوالات ۰/۹۰ گزارش شده است (تسیلیکا^{۱۱} و همکاران، ۲۰۱۹). همچنین در پژوهش‌های دیگر، ضرایب آلفای کرونباخ برای خانواده، ۰/۸۱، دوستان ۰/۸۷ و دیگران ۰/۹۱ (هلفلدت^{۱۲} و همکاران، ۲۰۲۰) و ضرایب در دامنه بین ۰/۸۴ تا ۰/۹۲ (پنانت^{۱۳} و همکاران، ۲۰۲۲) و ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ به دست آمده است (ین و کارکیت، ۲۰۲۳). در پژوهش حاضر برای بررسی پایایی از آلفای کرونباخ استفاده شده است که ضریب پایایی ۰/۸۶ به دست آمده است.

روند اجرای پژوهش

داده‌های پژوهش با استفاده از روش کتابخانه‌ای و میدانی جمع‌آوری شد. در روش کتابخانه‌ای از مقالات علمی و پژوهشی استفاده شد. در روش میدانی از پرسشنامه برای گردآوری اطلاعات بر روی دانش‌آموزان از پرسشنامه آنلاین استفاده شد. روش نمونه‌گیری به این صورت بود که لینک آنلاین پرسشنامه‌ها تهیه و با قرار دادن این لینک در اختیار معلمان و مدیران مدارس دوره متوسطه (اول و دوم) شهر کرج، خواسته شد تا لینک آنلاین را در گروه‌های مجازی (تلگرام، واتساپ، شاد، آیگپ، ایتا و غیره) دانش‌آموزان قرار دهند تا دانش‌آموزان به سوالات پاسخ دهند. بعد از به حد نصاب رسیدن به تعداد ۴۰۰ نفر لینک مجازی بسته شد و در نهایت ۴۰۰ نفر پاسخنامه گردآوری شد. از آنجایی که پرسشنامه‌ها به صورت آنلاین اجرا شد و تمامی سوالات به صورت ستاره‌دار طراحی شده بودند، لذا دانش‌آموزانی که به سوالات پاسخ می‌دادند تا انتها به پاسخگویی خود ادامه می‌دادند تا سوالات به صورت کامل پاسخ داده شود. به همین دلیل هیچ گونه پاسخنامه‌ای ناقصی در بین پاسخنامه‌ها یافت نشد و ۴۰۰ نفر به طور کامل در پژوهش تحلیل شدند. بعد از گردآوری داده‌ها پرسشنامه‌های پاسخ‌های آزمودنی‌ها با روش‌های آماری همچون ضریب همبستگی پیرسون و مدل‌یابی معادلات ساختاری (اثر مستقیم، اثر غیرمستقیم و اثر کل) تحلیل شد.

یافته‌ها

تمامی افراد شرکت کننده در این پژوهش دختران دوره اول و دوم متوسطه مشغول به تحصیل بودند. ۱۹۴ نفر (۴۸/۵ درصد) دوره اول متوسطه و ۲۰۶ نفر (۵۱/۵ درصد) دوره دوم متوسطه بودند. میانگین دانش‌آموزان ۱۵/۶۶ و انحراف معیار سن ۱/۱۸۷ بود.

۰/۵۱، تغییر خلق ۰/۵۶، تحمل ۰/۵۴، نشانه‌های کناره‌گیری ۰/۶۰، تعارض ۰/۵۰ و بازگشت ۰/۶۶ به دست آمده است (شه‌نواز و رحمان، ۲۰۲۰). همچنین برای بررسی پایایی مقیاس از ضریب پایایی ترکیبی (CR)^۱ استفاده شده است که ضرایب برای برجستگی ۰/۸۱، تغییر خلق ۰/۷۹، تحمل ۰/۷۸، نشانه‌های کناره‌گیری ۰/۸۶، تعارض ۰/۷۵ و بازگشت ۰/۸۹ گزارش شده است (شه‌نواز و رحمان، ۲۰۲۰). در پژوهش حاضر برای بررسی پایایی از آلفای کرونباخ استفاده شد که ضریب پایایی ۰/۷۱ به دست آمد.

مقیاس تجدیدنظر شده سبک‌های دلبستگی بزرگسالان^۲ (RAAS) کولینز^۳ (۱۹۹۶): این مقیاس ۱۸ سوال دارد و سه زیر خرده مقیاس شامل سبک نزدیک بودن (دلبستگی ایمن) با سوالات ۱، ۶، ۸، ۱۲، ۱۳ و ۱۷؛ سبک اضطرابی (دلبستگی نایمن دوسوگرا) با سوالات ۳، ۴، ۹، ۱۰، ۱۱ و ۱۵؛ سبک وابستگی (دلبستگی نایمن اجتنابی) با سوالات ۲، ۵، ۱۴، ۱۶، ۱۷ و ۱۸ را اندازه‌گیری می‌کند. سوالات مقیاس توسط علامت گذاری روی یک مقیاس ۵ درجه‌ای از نوع لیکرت شامل «کاملاً مخالفم» نمره ۱، «تا حدودی مخالفم» نمره ۲، «نه مخالف و نه موافق» نمره ۳، «تا حدودی موافق» نمره ۴ و «کاملاً موافق» نمره ۵ نمره‌گذاری می‌شود. پایایی مقیاس با ضریب کرونباخ توسط سازندگان آن بررسی و ضرایب برای دلبستگی ایمن ۰/۸۱، دلبستگی نایمن اجتنابی ۰/۷۸ و دلبستگی نایمن دوسوگرا ۰/۸۵ و کل سوالات ۰/۷۱ به دست آورده و همچنین ضریب آزمون-بازآزمون آن بررسی و ضرایب برای دلبستگی ایمن ۰/۶۸، دلبستگی نایمن اجتنابی ۰/۷۱ و دلبستگی نایمن دوسوگرا ۰/۵۲ و معنادار در سطح ۰/۰۱ به دست آمده است (کولینز، ۱۹۹۶). برای بررسی همسانی درونی مقیاس با استفاده از آلفای کرونباخ، ضرایب برای دلبستگی ایمن ۰/۷۳، دلبستگی نایمن دوسوگرای اضطرابی ۰/۷۵ و دلبستگی نایمن اجتنابی ۰/۸۰ به دست آمده است (جونز^۴ و همکاران، ۲۰۱۸). در یک پژوهش دیگر ضرایب برای دلبستگی ایمن ۰/۷۲، دلبستگی نایمن دوسوگرای اضطرابی ۰/۶۷ و دلبستگی نایمن اجتنابی ۰/۷۵ گزارش شده است (گوین و مک‌نیل^۵، ۲۰۱۹). در پژوهش حاضر برای بررسی پایایی از آلفای کرونباخ استفاده شده است که ضریب پایایی ۰/۸۰ به دست آمده است.

مقیاس چندبعدی حمایت اجتماعی ادراک شده^۶ (MSPSS) زیمت^۷ و همکاران (۱۹۸۸): این مقیاس شامل ۱۲ سوال و سه خرده مقیاس حمایت دریافت شده از سوی خانواده^۸ با سوالات ۳، ۴، ۸ و ۱۱؛ حمایت اجتماعی دریافت شده از سوی دوستان^۹ با سوالات ۶، ۷، ۹ و ۱۲؛ حمایت اجتماعی دریافت شده از سوی دیگران^{۱۰} با سوالات ۱، ۲، ۵ و ۱۰ را اندازه‌گیری می‌کند. نمره‌گذاری پرسشنامه در طیف لیکرت ۵ درجه‌ای می‌باشد به این صورت که «به شدت مخالف» ۱ نمره، «مخالف» ۲ نمره، «نظری ندارم» ۳ نمره، «موافق» ۴ نمره و «به شدت موافق» ۵ نمره تعلق می‌گیرد. سازندگان مقیاس ویژگی‌های روانسجی آن را بررسی و پایایی کرونباخ آن برای کل مقیاس

8. family
9. friends
10. significant other's
11. Tsilika
12. Hellfeldt
13. Pennant

1. Composite reliability
2. Revised Version Adult Attachment Scale (RAAS)
3. Collins
4. Jones
5. Gouin & MacNeil
6. Multidimensional Perceived Social Support Scale (MSPSS)
7. Zimet

جدول ۱: تعداد، میانگین، انحراف معیار و نرمال بودن متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	تعداد	میانگین	انحراف استاندارد	چولگی	کشیدگی
برجستگی	۴۰۰	۸/۳۲	۴/۰۲	۰/۴۷	-۱/۵۱
تغییر خلق	۴۰۰	۶/۴۴	۳/۶۳	۰/۴۰	-۱/۷۰
تحمل	۴۰۰	۷/۱۸	۳/۷۰	۰/۴۱	-۱/۶۶
نشانه‌های کناره‌گیری	۴۰۰	۹/۸۰	۳/۲۴	۰/۵۶	-۱/۴۶
تعارض	۴۰۰	۶/۴۰	۳/۳۹	۰/۵۲	-۱/۴۸
بازگشت	۴۰۰	۱۰/۳۸	۴/۴۷	۰/۳۷	-۱/۴۳
نمره کل اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی	۴۰۰	۴۸/۵۲	۲۱/۵۷	۰/۵۱	-۱/۶۵
دل‌بستگی ایمن	۴۰۰	۱۹/۲۶	۷/۳۰	-۰/۱۸	-۱/۸۴
دل‌بستگی نایمن دوسوگرای اضطرابی	۴۰۰	۱۴/۹۲	۷/۵۲	۰/۲۶	-۱/۸۳
دل‌بستگی نایمن اجتنابی	۴۰۰	۱۷/۵۸	۷/۵۳	۰/۰۷	-۱/۶۲
حمایت از سوی خانواده	۴۰۰	۱۱/۲۸	۴/۹۵	-۰/۳۷	-۱/۷۰
حمایت از سوی دوستان	۴۰۰	۱۱/۹۰	۵/۵۱	-۰/۲۴	-۱/۶۹
حمایت از سوی دیگران	۴۰۰	۱۱/۰۶	۴/۵۸	-۰/۳۸	-۱/۷۳
نمره کل حمایت اجتماعی ادراک شده	۴۰۰	۳۴/۲۴	۱۴/۸۶	-۰/۳۳	-۱/۷۷
نرمال بودن چندمتغیره (Multivariate)	ضریب مردیا: ۰/۹۸۲				
	نسبت بحرانی: ۰/۵۳۵				

جدول ۱ تعداد، میانگین و انحراف معیار و نرمال بودن متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. تعداد افراد شرکت کننده ۴۰۰ نفر بودند. در جدول ۲ ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش آمده است.

جدول ۲: ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸
۱- اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی	۱							
۲- دل‌بستگی ایمن	-۰/۷۹۱**	۱						
۳- دل‌بستگی دوسوگرا	۰/۶۵۶**	-۰/۶۶۹**	۱					
۴- دل‌بستگی اجتنابی	۰/۶۶۲**	-۰/۶۵۲**	۰/۶۴۰**	۱				
۵- حمایت خانواده	-۰/۶۶۴**	۰/۶۴۶**	-۰/۵۴۱**	-۰/۶۸۴**	۱			
۶- حمایت دوستان	-۰/۶۴۲**	۰/۶۳۷**	-۰/۵۴۲**	-۰/۶۸۵**	۰/۶۸۸**	۱		
۷- حمایت دیگران	-۰/۶۷۹**	۰/۶۴۶**	-۰/۵۳۵**	-۰/۶۹۴**	۰/۶۵۴**	۰/۶۷۵**	۱	
۸- نمره کل حمایت اجتماعی ادراک شده	-۰/۶۷۰**	۰/۶۵۴**	-۰/۵۵۱**	-۰/۶۹۸**	۰/۷۷۹**	۰/۷۵۵**	۰/۷۷۸**	۱

** معنادار در سطح ۰/۰۱

نشان دهنده نرمال بودن تک متغیره توزیع نرمات باشد (کلاین، ۲۰۲۳؛ ویسی، کاشفی و ایمانی، ۱۴۰۳). برای بررسی استقلال خطاها از آزمون دوربین واتسون استفاده شد که نتایج نشان داد که آماره‌های دوربین واتسون بین ۱/۵ الی ۲/۵ است که نشان دهنده‌ی استقلال خطاها است. برای بررسی همخطی چندگانه از ضریب تحمل و تورم واریانس استفاده شد که نتایج نشان داد که هیچ کدام از مقادیر آماره تحمل کوچکتر از حد مجاز ۰/۱ و هیچ کدام از مقادیر عامل تورم واریانس بزرگ‌تر از حد مجاز ۱۰ نمی‌باشند. برای بررسی نرمال بودن چندمتغیره داده‌ها از ضریب کشیدگی استاندارد شده «مردیا» و نسبت بحرانی استفاده می‌شود که مقادیر به دست آمده برای

جدول ۲ ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش را نشان می‌دهد. بین سبک دل‌بستگی ایمن و حمایت اجتماعی ادراک شده با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی همبستگی منفی و معناداری وجود دارد ($P < 0/01$). بین دل‌بستگی نایمن دوسوگرا و اجتنابی با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی همبستگی مثبت و معناداری وجود دارد ($P < 0/01$). در ادامه به بررسی مدل‌یابی معادلات ساختاری پرداخته شده است و برای انجام معادلات ساختاری به شیوه پارامتریک، پیش فرض نرمال بودن داده‌ها و متغیرها لازم است. برای سنجش نرمال بودن تک متغیره داده‌ها از مقادیر «چولگی» و «کشیدگی» استفاده می‌شود که مقادیر آن باید در بازه ۲- تا ۲+ باشد که

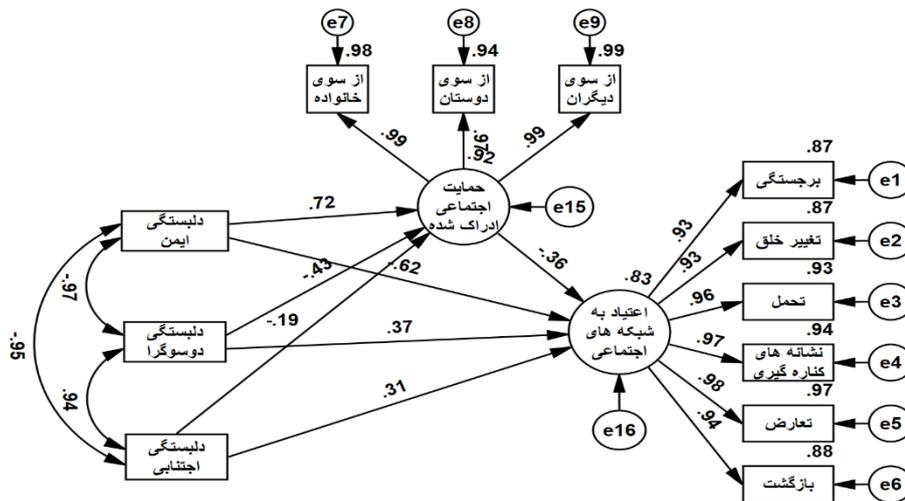
کردن‌وقایی و ویسی، ۱۴۰۳) که در این پژوهش «ضریب مردیا» ۰/۹۸۲ و مقدار نسبت بحرانی ۰/۵۳۵ به دست آمد که نشان دهنده برقراری فرض نرمال بودن چندمتغیره توزیع نمرات در این پژوهش است. با توجه به رعایت مفروضه‌ها، ضرایب مسیر و برازندگی مدل پیشنهادی ارزیابی شد. در جدول ۳ شاخص‌های برازش مدل نشان داده شده است.

جدول ۳: شاخص‌های برازش مدل پژوهش

شاخص	χ^2/df	NFI	GFI	IFI	PNFI	PCFI	AGFI	CFI	RMSEA
مقدار مدل	۱/۴۴۵	۰/۹۴۵	۰/۹۴۱	۰/۹۶۶	۰/۶۱۶	۰/۶۴۱	۰/۹۸۰	۰/۹۶۰	۰/۰۶۶
مقدار مطلوب	< ۳	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	> ۰/۶۰	> ۰/۶۰	> ۰/۹۰	> ۰/۹۰	< ۰/۰۸

مدل نظری پژوهش را تا حد زیادی حمایت می‌کنند؛ در نتیجه این شاخص‌ها دلالت بر قابل قبول بودن مدل پژوهش دارند. در شکل ۱- مدل نهایی و برازش شده پژوهش آمده است.

با توجه به جدول ۳ مقادیر شاخص‌های برازش مدل در مرز قابل قبول قرار دارند که مدل ارائه شده در این تحقیق مورد قبول است. به عبارت دیگر، با مدنظر قرار دادن دامنه مطلوب برای این شاخص‌ها می‌توان گفت داده‌ها

شکل ۱: مدل نهایی پژوهش

شده در مجموع ۸۳ درصد از واریانس اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی دانش-آموزان را تبیین می‌کنند. برای برآورد و تعیین معنی‌داری مسیرهای غیرمستقیم مدل از دستور بوت استرپ در نرم‌افزار AMOS استفاده شده است به همین منظور ضرایب استاندارد نشانگر اثرات مستقیم، غیرمستقیم و کل متغیرهای مدل پژوهش در جدول ۴ آمده است.

شکل ۱، مدل ساختاری و نهایی پژوهش را نشان می‌دهد. واریانس تبیین شده برای اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس سبک‌های دلبستگی با نقش میانجی حمایت اجتماعی ادراک شده برابر با ۰/۸۳ به بدست آمد، این موضوع بیانگر آن است که سبک‌های دلبستگی با میانجی حمایت اجتماعی ادراک

جدول ۴: ضرایب استاندارد مستقیم، غیرمستقیم و کل متغیرهای مدل برازش شده پژوهش

مسیر	اثر مستقیم	معناداری	اثر غیرمستقیم	معناداری	اثر کل	VAF
دلبستگی ایمن ← اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی	-۰/۶۲	۰/۰۰۱	۰/۲۶	۰/۰۰۱	-۰/۳۶	۰/۲۹
دلبستگی دوسوگرا ← اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی	۰/۳۷	۰/۰۰۱	۰/۱۵	۰/۰۰۱	۰/۵۲	۰/۲۹
دلبستگی اجتنابی ← اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی	۰/۳۱	۰/۰۰۱	۰/۰۷	۰/۰۰۵	۰/۳۸	۰/۱۸
دلبستگی ایمن ← حمایت اجتماعی ادراک شده	۰/۷۲	۰/۰۰۱	-	-	۰/۷۲	-
دلبستگی دوسوگرا ← حمایت اجتماعی ادراک شده	-۰/۴۳	۰/۰۰۱	-	-	۰/۴۳	-
دلبستگی اجتنابی ← حمایت اجتماعی ادراک شده	-۰/۱۹	۰/۰۰۶	-	-	۰/۱۹	-
حمایت اجتماعی ادراک شده ← اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی	-۰/۳۶	۰/۰۰۱	-	-	۰/۳۶	-

مطابق جدول ۴ تمام مسیرهای مستقیم و غیرمستقیم در مدل برازش شده معنادار هستند. به این صورت که دلبستگی ایمن ($\beta = -0/62$) و دلبستگی دوسوگرا ($\beta = 0/37$ و $\text{sig} = 0/001$)، دلبستگی اجتنابی ($\beta = 0/31$ و $\text{sig} = 0/001$) و حمایت اجتماعی ادراک شده ($\beta = -0/36$ و $\text{sig} = 0/001$) بر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی اثر مستقیم و معنادار دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی برآزش روابط علی-ساختاری اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بر اساس سبک‌های دلبستگی با نقش میانجی حمایت اجتماعی ادراک شده در دانش‌آموزان بود. نتایج نشان داد که حمایت اجتماعی ادراک شده در رابطه بین سبک دلبستگی ایمن با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی نقش میانجی دارد. گرچه نتیجه پژوهشی یافت نشد که همسو با این نتیجه به دست آمده باشد، اما می‌توان پژوهش‌های توکر و همکاران (۲۰۲۱)، دمیرسیوگلو و گونسو کوسه (۲۰۲۱) و گوری و همکاران (۲۰۲۳) را همسو با این نتیجه دانست که ارتباط بین سبک‌های دلبستگی و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی را نشان داده‌اند. در تبیین این نتیجه به دست آمده می‌توان گفت که یکی از اصول اصلی نظریه دلبستگی این است که تجربیات اولیه یک فرد با مراقبین (به ویژه والدین) عمیقاً بر روابط آنها در طول عمر تأثیر می‌گذارد و بالبی^۱ استدلال کرد که این تعاملات بین فردی اولیه، درک فرد از خود، افراد دیگر و به طور کلی روابط را شکل می‌دهد. این به عنوان «مدل کاری درونی» آنها شناخته می‌شود - یک طرح بین فردی پویا که به افراد اجازه می‌دهد تا در مورد دنیای اجتماعی خود پیش‌بینی کنند و رفتار آینده را در روابط هدایت کنند (بولبی و همکاران، ۱۹۸۹؛ به نقل از آباته^۲ و همکاران، ۲۰۲۲).

دانش‌آموزان دلبسته ایمن، افرادی بوده‌اند که در دوران کودکی تمایل داشته‌اند مراقبانی داشته باشند که از نظر عاطفی هماهنگ و در دسترس باشند - این رابطه برای آنها یک «پایه ایمن»^۳ فراهم می‌کرده است و آنها را قادر می‌ساخته است تا با اطمینان جهان را کشف کنند و پریشانی خود را تنظیم کنند. بنابراین داشتن دلبستگی ایمن برای جستجو، دریافت و استفاده از حمایت اجتماعی از سوی خانواده، دیگران و دوستان مهم است. به این صورت که داشتن دلبستگی ایمن در دانش‌آموزان باعث می‌شود که اعتماد بیشتری به اطرافیان داشته باشند و روابط بهتری با دوستان، والدین و سایر افراد نزدیک خود برقرار کنند و در نتیجه با داشتن روابط اجتماعی بیشتر، از حمایت اجتماعی توسط دیگران برخوردار شوند و حمایت اجتماعی ادراک شده بیشتری داشته باشند. به عبارتی می‌توان گفت افراد دارای دلبستگی ایمن، حمایت اجتماعی بیشتری توصیف می‌کنند (آباته و همکاران، ۲۰۲۲). این حمایت اجتماعی ادراک شده بیشتر از سوی خانواده، دوستان و دیگران

باعث می‌شود که دانش‌آموزان دایره روابط بیشتری داشته باشند و تمایل بیشتری به ارتباط چهره به چهره و حضوری با دیگران داشته و کمتر در فضای مجازی به دنبال برقراری روابط اجتماعی با دیگران بروند. به همین دلیل است که حمایت اجتماعی ادراک شده می‌تواند در رابطه بین سبک دلبستگی ایمن با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی نقش میانجی ایفا کند.

از سوی دیگر، نتایج نشان داد که حمایت اجتماعی ادراک شده در رابطه بین سبک دلبستگی نایمن دوسوگرای اضطرابی با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی نقش میانجی دارد. گرچه نتیجه پژوهشی یافت نشد که همسو با این نتیجه به دست آمده باشد، اما می‌توان پژوهش‌های مارینو و همکاران (۲۰۱۹) و موناسیس و همکاران (۲۰۱۷) را همسو با این نتیجه دانست که ارتباط بین سبک‌های دلبستگی و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی را نشان داده‌اند. در تبیین این نتیجه به دست آمده می‌توان گفت که افراد نایمن دوسوگرا در موقعیت‌های مشکل به سختی به احساس آرامش و آسایش دست می‌یابند، آنها در تمایل به نزدیکی و دوری از دیگران در نوسان هستند، در اکتشاف و دستکاری محیط مشکل دارند، در برابر تنش‌ها آسیب‌پذیر می‌باشند و کمتر مورد حمایت دیگران قرار می‌گیرند. بنابراین می‌توان گفت دانش‌آموزان با سطوح پایین حمایت اجتماعی ادراک شده، نرخ بالاتری از اعتیاد به گوشی‌های هوشمند و شبکه‌های اجتماعی مجازی را نشان می‌دهند (چوه^۴ و همکاران، ۲۰۲۱). به عنوان مثال، اوزبک و کاراس^۵ (۲۰۲۲) استدلال کردند که افرادی که در معرض خطر کمبود حمایت اجتماعی ادراک شده هستند، بیشتر به استفاده بیش از حد از شبکه‌های اجتماعی روی می‌آورند. مشی و الیتورپ^۶ (۲۰۲۱) حدس زدند که استفاده مشکل ساز از شبکه‌های اجتماعی به طور قابل توجهی با کاهش حمایت اجتماعی در زندگی واقعی و افزایش حمایت اجتماعی در شبکه‌های اجتماعی مرتبط است. در مقابل، حمایت اجتماعی واقعی منبع قدرتمندی در پیشگیری و حل مشکلات روانشناختی در مواجهه با موقعیت‌های دشوار است (گونوک و دوگان^۷، ۲۰۱۳). دانش‌آموزان با سطوح بالای حمایت اجتماعی می‌توانند از دنیای واقعی کمک‌های عینی و حمایت عاطفی-اجتماعی دریافت کنند، که احتمالاً عملکرد مؤثری در رویدادهای منفی دارد و همین امر باعث می‌شود کمتر درگیر روابط آنلاین و روابط مجازی و به تبع آن اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی شوند. به همین دلیل است که حمایت اجتماعی ادراک شده می‌تواند در رابطه بین سبک دلبستگی نایمن دوسوگرای اضطرابی با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی نقش میانجی ایفا می‌کند.

در نهایت نتایج نشان داد که حمایت اجتماعی ادراک شده در رابطه بین دلبستگی نایمن اجتنابی با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی نقش میانجی دارد. گرچه نتیجه پژوهشی یافت نشد که همسو با این نتیجه به دست آمده باشد، اما می‌توان پژوهش‌های موسی و همکاران (۲۰۲۲)، رینر و همکاران (۲۰۱۷) و بلکول و همکاران (۲۰۱۷) را همسو با این نتیجه دانست که ارتباط بین سبک‌های دلبستگی و اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی را نشان داده‌اند. در تبیین این نتیجه به دست آمده می‌توان گفت که افراد

5. Chu

6. Özbek & Karaş

7. Meshi & Ellithorpe

8. Gunuc & Dogan

1. Bowlby

2. internal working model

3. Abate

4. secure base

اجتنابی تمایل دارند توجه را به اطلاعات مرتبط با دلبستگی منفی و مثبت (مانند مطالب عاطفی همچون کلمات، تصاویر، چهره‌های احساسی و مسائل مربوط به نزدیکی و جدایی) منحرف کنند (بالی، ۱۹۸۰؛ به نقل از اوکولا^۱ و همکاران، ۲۰۲۲). افراد اجتنابی بازنمودهای منفی از چهره‌های دلبستگی دارند که در صورت نیاز به نزدیکی و حمایت، تهدید کننده در نظر گرفته می‌شوند (ورتیکا و ویلیمیر^۲، ۲۰۱۲). بنابراین دانش‌آموزانی که در دلبستگی اجتنابی نمره بالایی دارند به عنوان کسانی توصیف می‌شوند که برای احساس راحتی به استقلال و فاصله عاطفی بیشتری از دیگران نیاز دارند (برتانا^۳ و همکاران، ۲۰۲۲) و به دلیل اجتنابی بودن دلبستگی‌شان از دیگران فاصله بیشتری می‌گیرند و همین شرایط سبب می‌گردد که حمایت اجتماعی دیگران را از دست بدهند و کمتر با دیگران ارتباط اجتماعی برقرار سازند. در نتیجه، سبک‌های دلبستگی بر روشی که افراد حمایت اجتماعی را تجربه می‌کنند، تأثیر می‌گذارد به طوری که افراد دارای دلبستگی اجتنابی در دسترس بودن کم چهره‌های حمایتی و رضایت کمتر در تعاملات اجتماعی را گزارش می‌دهند (ژانگ^۴ و همکاران، ۲۰۱۶). بنابراین در زمانی که برای حمایت به دیگران وابسته هستیم، دلبستگی اجتنابی با احساس ناراحتی، سرکوب رفتارهای حمایت‌طلبانه از سوی دیگران مرتبط است و افراد دلبسته اجتنابی کمتر تمایل دارند حمایت اجتماعی دیگران را دریافت کنند (کولینز و فینی^۵، ۲۰۰۰؛ به نقل از کاستا-کوردلا^۶ و همکاران، ۲۰۲۲). لذا زمانی که فرد حمایت اجتماعی لازم را از سوی دیگران دریافت نکند، بیشتر به حمایت اجتماعی مجازی از سوی دیگران تمایل پیدا می‌کند. اما از آنجایی که هر فرد به حمایت اجتماعی دیگران نیاز دارد، به سوی حمایت اجتماعی روی می‌آورد و روابط آنلاین را از طریق استفاده از تلفن هوشمند یا شبکه‌های اجتماعی مجازی حفظ می‌کنند تا نیازهای خود را برای حمایت اجتماعی برآورده کنند. بنابراین دانش‌آموزی که به طور مداوم از طریق تلفن هوشمند به شبکه‌های اجتماعی مجازی دست می‌یابد، بیشتر در زندگی مجازی غرق می‌شود و دنیای فیزیکی اطراف خود را فراموش می‌کند، رفتاری که ممکن است منجر به اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی مجازی شود (کاس و گریفیث^۷، ۲۰۱۱). به همین دلیل است که حمایت اجتماعی ادراک شده می‌تواند در رابطه بین سبک دلبستگی نایمن اجتنابی با اعتیاد شبکه‌های اجتماعی مجازی نقش میانجی ایفا می‌کند.

مطالعه حاضر فقط حمایت اجتماعی ادراک شده را به عنوان یک مکانیسم میانجی در رابطه بین سبک‌های دلبستگی با اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی بررسی کرد. با این حال، برخی متغیرهای میانجی دیگر از جمله مهارت‌های اجتماعی، شایستگی هیجانی-اجتماعی و غیره را نیز می‌توان در نظر گرفت. پیشنهاد می‌شود این مطالعه بر روی دانش‌آموزان دیگر شهرها هم انجام شود. چرا که اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی به عنوان یک اعتیاد رفتاری فارغ از مسائل فرهنگی و تفاوت‌های قومیتی و نژادی می‌تواند در تمامی فرهنگ‌ها متفاوت داشته باشد و شناسایی عوامل مؤثر بر اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی در قالب تحقیقات مدل‌یابی اهمیت دارد. به روانشناسان و مشاوران تربیتی در مدارس پیشنهاد می‌شود که در راستای بهبود اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی دانش‌آموزان به نقش سبک‌های دلبستگی و حمایت اجتماعی ادراک شده توجه کنند. چراکه سبک‌های دلبستگی (مداخلات مبتنی بر سبک دلبستگی از جمله درمان هیجان‌مدار) و حمایت اجتماعی ادراک شده قابل آموزش است. بر این اساس روانشناسان تربیتی که در زمینه اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی فعالیت می‌کنند در مراکز مشاوره تحصیلی و مدارس با در نظر کارگاه‌های آموزشی مانند مداخلات دلبستگی محور و آموزش حمایت اجتماعی ادراک شده در مدارس زیر نظر سازمان آموزش و پرورش به بهبود اعتیادهای رفتاری همچون اعتیاد به شبکه‌های اجتماعی دانش‌آموزان کمک کنند.

تقدیر و تشکر

از همه شرکت‌کنندگانی (دانش‌آموزان دوره متوسطه) که به سوالات پژوهش پاسخ دادند و در پژوهش شرکت کردند نهایت تشکر و قدردانی می‌شود.

تعارض منافع

این مقاله هیچ گونه تعارض منافع ندارد.

منابع مالی

این پژوهش هیچ گونه حمایت مالی نداشته است.

علی‌رغم نقاط قوت این مطالعه، مانند بررسی فرآیندهای میانجی و جهت‌گیری اثرات مستقیم و غیرمستقیم، نتایج این مطالعه باید با در نظر گرفتن برخی محدودیت‌ها تفسیر شود. اول، مطالعه حاضر از مقیاس‌ها و پرسشنامه‌های خودگزارشی استفاده کرد. یک محدودیت مهم دیگر در این پژوهش که باید به آن توجه کرد، عدم آگاهی در مورد نمونه فعلی یعنی دانش‌آموزان دختر دوره متوسطه اول و دوم (۱۴ تا ۱۸ ساله) شهر کرج بود. زیرا این مطالعه تنها سن و دوره تحصیلی را به عنوان ویژگی‌های جمعیتی شناختی مشخص کرد. لذا دامنه جامعه در مطالعه حاضر ممکن است سؤالاتی را در مورد تعمیم‌پذیری یافته‌های مطالعه ایجاد کند. محدودیت‌های این

5. Collins & Feeney

6. Costa-Cordella

7. Kuss & Griffiths

1. Uccula

2. Vrtička & Vuilleumier

3. Bretaña

4. Zhang

ملاحظات اخلاقی

در پژوهش حاضر اصول اخلاقی پژوهش از جمله رازداری، محرمانه ماندن و حریم خصوصی افراد رعایت شد. شرکت در پژوهش هیچگونه آسیب احتمالی برای شرکت‌کنندگان نداشته است. همچنین این مقاله دارای کد اخلاق به شناسه IR.IAU.SRB.REC.1402.068 از کارگروه/کمیته اخلاق در پژوهش دانشگاه آزاد اسلامی است.

دسترسی به داده‌ها

امکان اشتراک‌گذاری داده‌ها به صورت عمومی وجود ندارد. در صورت تمایل سایر پژوهشگران برای اشتراک‌گذاری داده‌ها، می‌توانند با ایمیل با نویسنده مسئول مکاتبه کنند.

نقش نویسندگان

سپیده طالب زاده: طراحی مطالعه، جمع‌آوری داده‌ها، تجزیه و تحلیل داده‌ها.
حسن احدی: مدیریت بر پژوهش.

مستوره صداقت: مدیریت بر پژوهش.

جواد خلعتبری: نظارت بر اجرای پژوهش.

طاهر تیزدست: نظارت بر اجرای پژوهش.

References

- Abate, A., Bailey, C., & Venta, A. (2022). Attachment and social support in Latinx young adults: Investigating the moderating role of familismo. *Journal of Cross-Cultural Psychology, 53* (3-4), 327-343. <https://doi.org/10.1177/00220221221077378>
- Aparicio-Martínez, P., Ruiz-Rubio, M., Perea-Moreno, A. J., Martínez-Jiménez, M. P., Pagliari, C., Redel-Macías, M. D., & Vaquero-Abellán, M. (2020). Gender differences in the addiction to social networks in the Southern Spanish university students. *Telematics and Informatics, 46* (2), 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.tele.2019.101304>
- Astatke, M., Weng, C., & Chen, S. (2023). A literature review of the effects of social networking sites on secondary school students' academic achievement. *Interactive Learning Environments, 31* (4), 2153-2169. <http://dx.doi.org/10.1080/10494820.2021.1875002>
- Atroszko, P. A., El Abiddine, F. Z., Malik, S., Mamun, M. A., Vally, Z., & Czerwiński, S. K. (2022). Lack of measurement invariance in a widely used Facebook addiction scale may thwart progress in research on social-network-use disorder: A cross-cultural study. *Computers in Human Behavior, 128* (2), 7-12. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/j.chb.2021.107132>
- Aydin, M. K., & Kuş, M. (2023). Nomophobia and smartphone addiction amidst COVID-19 home confinement: the parallel mediating role of digital gaming and social media tools usage across secondary school students. *Frontiers in Psychology, 14* (1), 1-10. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2023.1175555>
- Blackwell, D., Leaman, C., Tramposch, R., Osborne, C., & Liss, M. (2017). Extraversion, neuroticism, attachment style and fear of missing out as predictors of social media use and addiction. *Personality and Individual Differences, 116* (2), 69-72. <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2017.04.039>
- Breña, I., Alonso-Arbiol, I., Recio, P., & Molero, F. (2022). Avoidant attachment, withdrawal-aggression conflict pattern, and relationship satisfaction: A mediational dyadic Model. *Frontiers in Psychology, 12* (1), 122-135. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2021.794942>
- Chu, X., Li, Y., Wang, P., Zeng, P., & Lei, L. (2021). Social support and cyberbullying for university students: The mediating role of internet addiction and the moderating role of stress. *Current Psychology, 1* (2), 1-9. <https://link.springer.com/article/10.1007/s12144-021-01607-9>
- Collins, N. L. (1996). Working models of attachment: Implications for explanation, emotion, and behavior. *Journal of Personality and Social Psychology, 71*(4), 810-832. <https://doi.org/10.1037/0022-3514.71.4.810>
- Costa-Cordella, S., Vivanco-Carlevari, A., Rossi, A., Arévalo-Romero, C., & Silva, J. R. (2022). Social support and depressive symptoms in the context of Covid-19 lockdown: The moderating role of attachment styles. *International journal of public health, 67* (1), 1-10. <https://doi.org/10.3389/ijph.2022.1604401>
- Demircioğlu, Z. I., & Göncü Köse, A. (2021). Effects of attachment styles, dark triad, rejection sensitivity, and relationship satisfaction on social media addiction: A mediated model. *Current Psychology, 40* (2), 414-428. <https://link.springer.com/article/10.1007/s12144-018-9956-x>
- Flego, N., Deranja, L. J., & Orehovački, T. (2023, May). The Influence of the Internet and Social Networks on Behavioral Problems of Primary and Secondary School Students in Croatia. In *2023 46th MIPRO ICT and Electronics Convention (MIPRO)* (pp. 76-81). IEEE. <http://dx.doi.org/10.23919/MIPRO57284.2023.10159760>
- Gori, A., Topino, E., & Griffiths, M. D. (2023). The associations between attachment, self-esteem, fear of missing out, daily time expenditure, and problematic social media use: A path analysis model. *Addictive Behaviors, 141* (2), 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2023.107633>
- Gouin, J. P., & MacNeil, S. (2019). Attachment style and changes in systemic inflammation following migration to a new country among international students. *Attachment & human development, 21* (1), 38-56. <https://doi.org/10.1080/14616734.2018.1541515>
- Griffiths, M. (2005). A 'components' model of addiction within a biopsychosocial framework. *Journal of Substance use, 10*(4), 191-197. <https://doi.org/10.1080/14659890500114359>
- Gunuc, S., & Dogan, A. (2013). The relationships between Turkish adolescents' Internet addiction, their perceived social support and family activities. *Computers in Human Behavior, 29* (6), 2197-2207. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1016/j.chb.2013.04.011>
- Hellfeldt, K., López-Romero, L., & Andershed, H. (2020). Cyberbullying and psychological well-being in young adolescence: the potential protective mediation effects of social support from family, friends, and teachers. *International journal of environmental research and public health, 17* (1), 45-55. <https://doi.org/10.3390/ijerph17010045>
- Jones, J. D., Fraley, R. C., Ehrlich, K. B., Stern, J. A., Lejuez, C. W., Shaver, P. R., & Cassidy, J. (2018). Stability of attachment style in adolescence: An empirical test of alternative developmental processes. *Child development, 89* (3), 871-880. <https://doi.org/10.1111/cdev.12775>
- Karimi Rabanu, M., Momeni, F. (2016). The relationship between social supports with the use of social networks among university students. *Journal of Applied Psychological Research, 6*(4), 175-188. (In Persian) <https://doi.org/10.22059/JAPR.2016.60973>
- Kaya, Z., Vangölü, M. S., Marufoğlu, M., & Özdemir, M. (2023). Predicting Digital Addiction in Adolescents: The Role of Perceived Social Support and Well-Being Variables. *International Journal of Progressive Education, 19* (3), 1-10. <https://doi.org/10.29329/ijpe.2023.546.2>
- Kline, R. B. (2023). *Principles and practice of structural equation modeling*. Guilford publications. <https://www.guilford.com/books/Principles-and-Practice-of-Structural-Equation-Modeling/Rex-Kline/9781462551910>
- Kordnoghabi, R., & Veisi, S. (2024). Developing a Model of Wisdom Based on Successful Intelligence and Psychological Well-Being in Students: The Mediating Role of Creativity. *Positive Psychology Research, 10*(3), 29-50. (In Persian) <https://doi.org/10.22108/ppls.2025.139681.2473>
- Kuchler, T., Russel, D., & Stroebel, J. (2022). JUE Insight: The geographic spread of COVID-19 correlates with the structure of social networks as measured by Facebook. *Journal of Urban Economics, 127* (2), 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.jue.2020.103314>
- Kuss, D. J., & Griffiths, M. D. (2011). Online social networking and addiction—a review of the psychological literature. *International journal of environmental research and public health, 8* (9), 3528-3552. <https://doi.org/10.3390/ijerph8093528>

- López-Gil, J. F., Chen, S., Jiménez-López, E., Abellán-Huerta, J., Herrera-Gutiérrez, E., Royo, J. M. P., ... & Tárraga-López, P. J. (2023). Are the Use and Addiction to Social Networks Associated with Disordered Eating Among Adolescents? Findings from the EHDLA Study. *International Journal of Mental Health and Addiction*, 2 (2), 1-15. <https://psycnet.apa.org/doi/10.1007/s11469-023-01081-3>
- Lozano-Blasco, R., Robres, A. Q., & Sánchez, A. S. (2022). Internet addiction in young adults: A meta-analysis and systematic review. *Computers in Human Behavior*, 1 (2), 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2022.107201>
- Marino, C., Marci, T., Ferrante, L., Altoè, G., Vieno, A., Simonelli, A., & Spada, M. M. (2019). Attachment and problematic Facebook use in adolescents: The mediating role of metacognitions. *Journal of behavioral addictions*, 8 (1), 63-78. <https://doi.org/10.1556/2006.8.2019.07>
- Meshi, D., & Ellithorpe, M. E. (2021). Problematic social media use and social support received in real-life versus on social media: Associations with depression, anxiety and social isolation. *Addictive Behaviors*, 119 (1), 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.addbeh.2021.106949>
- Monacis, L., de Palo, V., Griffiths, M. D., & Sinatra, M. (2017). Exploring individual differences in online addictions: The role of identity and attachment. *International journal of mental health and addiction*, 15 (4), 853-868. <https://doi.org/10.1007/s11469-017-9768-5>
- Moretta, T., Buodo, G., Demetrovics, Z., & Potenza, M. N. (2022). Tracing 20 years of research on problematic use of the internet and social media: Theoretical models, assessment tools, and an agenda for future work. *Comprehensive Psychiatry*, 112 (1), 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.comppsy.2021.152286>
- Musetti, A., Manari, T., Billieux, J., Starcevic, V., & Schimmenti, A. (2022). Problematic social networking sites use and attachment: A systematic review. *Computers in Human Behavior*, 1 (2), 1-10. <http://dx.doi.org/10.1016/j.chb.2022.107199>
- Özbek, M. G., & Karaş, H. (2022). Associations of depressive symptoms and perceived social support with addictive use of social media among elderly people in Turkey. *Psychogeriatrics*, 22 (1), 29-37. <https://doi.org/10.1111/psyg.12770>
- Pennant, S., C Lee, S., Holm, S., Triplett, K. N., Howe-Martin, L., Campbell, R., & Germann, J. (2020). The Role of Social Support in Adolescent/Young Adults Coping with Cancer Treatment. *Children*, 7 (1), 1-10. <https://doi.org/10.3390/children7010002>
- Preacher, K. J., & Hayes, A. F. (2004). SPSS and SAS procedures for estimating indirect effects in simple mediation models. *Behavior research methods, instruments, & computers*, 36 (4), 717-731. <https://doi.org/10.3758/BF03206553>
- Reiner, I., Tibubos, A. N., Hardt, J., Müller, K., Wölfling, K., & Beutel, M. E. (2017). Peer attachment, specific patterns of internet use and problematic internet use in male and female adolescents. *European child & adolescent psychiatry*, 26 (10), 1257-1268. <https://doi.org/10.1007/s00787-017-0984-0>
- Shahnawaz, M. G., & Rehman, U. (2020). Social networking addiction scale. *Cogent psychology*, 7(1), 1-17. <https://doi.org/10.1080/23311908.2020.1832032>
- She, R., han Mo, P. K., Li, J., Liu, X., Jiang, H., Chen, Y., & fai Lau, J. T. (2023). The double-edged sword effect of social networking use intensity on problematic social networking use among college students: The role of social skills and social anxiety. *Computers in Human Behavior*, 140 (1), 1-10. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2022.107555>
- Suri, S., Garg, S., & Tholia, G. (2019). Attachment style, perceived social support and loneliness among college students. *International Journal of Innovative Studies in Sociology and Humanities*, 4 (5), 135-142. <https://philarchive.org/rec/SURASP>
- Toqeer, S., Aqeel, M., Shuja, K. H., Bibi, A., & Abbas, J. (2021). Attachment styles, facebook addiction, dissociation and alexithymia in university students; a mediational model. *Nature-Nurture Journal of Psychology*, 1 (1), 28-37. <https://thenaturenurture.org/index.php/nnjp/article/view/9>
- Tsilika, E., Galanos, A., Polykandriotis, T., Parpa, E., & Mystakidou, K. (2019). Psychometric Properties of the Multidimensional Scale of Perceived Social Support in Greek Nurses. *Canadian Journal of Nursing Research*, 51 (1), 23-30. <https://doi.org/10.1177/0844562118799903>
- Uccula, A., Mercante, B., Barone, L., & Enrico, P. (2022). Adult Avoidant Attachment, Attention Bias, and Emotional Regulation Patterns: An Eye-Tracking Study. *Behavioral Sciences*, 13 (1), 11-25. <https://doi.org/10.3390/bs13010011>
- Veisi, S., Kashefi, F., & Imani, S. (2024). Fitness the Causal-Structural Relationships of Successful Intelligence with Wisdom with the Mediation of Musical Intelligence in Piano Players. *Social Psychology Research*, 14(54), 1-14. (In Persian) <https://doi.org/10.22034/spr.2024.424119.1877>
- Veisi, S., Kordnohabi, R., Imani, S., & Kashefi, F. (2024). Psychometric Properties of the Persian Version Abbreviated Wisdom Scale in Iranian Adults. *Journal of Applied Psychological Research*, 1(1), 1-10. (In Persian) <https://doi.org/10.22059/japr.2024.361950.644670>
- Vogel, D. L., & Wei, M. (2005). Adult Attachment and Help-Seeking Intent: The Mediating Roles of Psychological Distress and Perceived Social Support. *Journal of Counseling Psychology*, 52 (3), 347-357. <http://dx.doi.org/10.1037/0022-0167.52.3.347>
- Vrtička, P., & Vuilleumier, P. (2012). Neuroscience of human social interactions and adult attachment style. *Frontiers in human neuroscience*, 6 (1), 212-220. <https://doi.org/10.3389/fnhum.2012.00212>
- Yenen, E. T., & Carkit, E. (2023). Fear of COVID-19 and general self-efficacy among Turkish teachers: Mediating role of perceived social support. *Current Psychology*, 42(3), 2529-2537. <https://doi.org/10.1007/s12144-021-02306-1>
- Zhang, X., Chen, X., Ran, G., & Ma, Y. (2016). Adult children's support and self-esteem as mediators in the relationship between attachment and subjective well-being in older adults. *Personality and Individual Differences*, 97 (1), 229-233. <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2016.03.062>
- Zimet, G.D., Dahlem, N. W., Zimet, S. G., & Farley, G. K. (1988). The Multidimensional Scale of Perceived Social Support. *Journal of Personality Assessment*, 52(1), 30-41. http://dx.doi.org/10.1207/s15327752jpa5201_2